

L'Esquella de la Torratxa

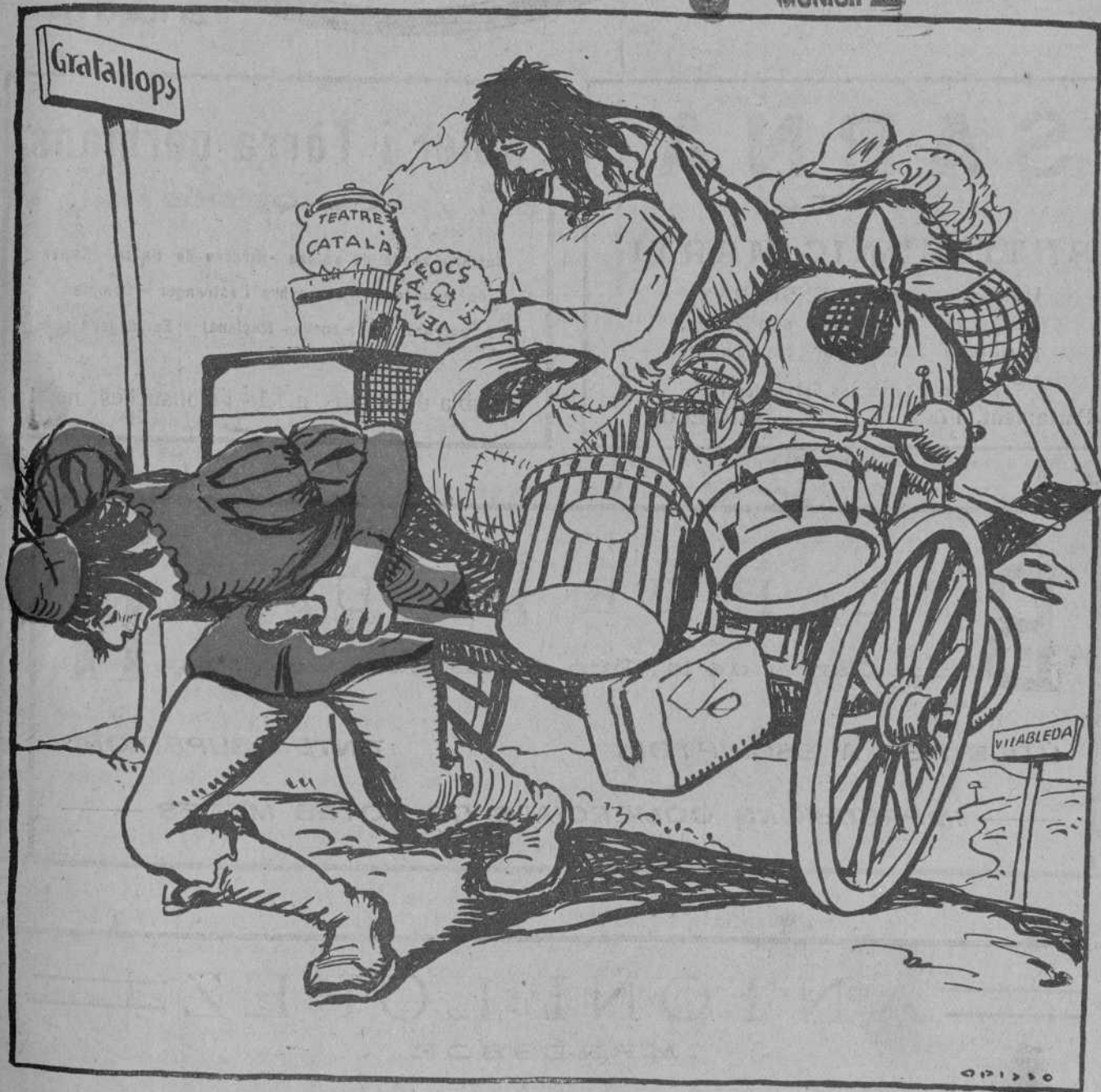
Any XLIII - Número 2211

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 22 de juliol de 1921

HEMEROTECA
MUNICIPAL

LA CAMPANYA D'ESTIU

—Arri, petita, que altres pobles ens esperen.

SARNA
CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
Frasco 4 pesetas
Asalto, 26, farmacia - Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE
MIGUEL MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS FAR

SARNA
(RONYA)
ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
Les seves imitacions són cares,
perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
Parlament, 17 **BARCELONA**

Soler i Torra germans
BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi
de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes
corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

B AZAR DE LA UNIÓN **N**

==== Carrer de la Unió, 3. - BARCELONA ====

ÚTILS PER A ESCRIPTORI TINTES SUPERIORS

— IMPRESSIONS COMERCIALS DE TOTES MENES —

==== **ANTONI LOPEZ** ====

IMPRESSOR

Treballs de luxe i economics, comercials, edicions, e impressions de totes menes

Carrer de l'Olm, núm. 8 **BARCELONA**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

LO DE CADA ANY.

Si preguntessim:

—L'any passat, tal dia com avui, i an aquesta mateixa hora, què feieu?

La resposta seria absoluta:

—No ho sabem.

Però insistiríem:

—Parlaveu i us queixaveu no pas de la manca de diners, ni de la d'habitacions, ni de la puja de preus, ni de la malícia de la gent, sinó de la calor. Després miraveu els diaris i rebieu un petit consol llegint que a Madrid ne feia més, i per primera volta vos en alegraveu de que Madrid tingués més d'una cosa que Barcelona.

Ens resignem a tot, els homes, menys a patir de calor. Farà vent, farà sequedat, plourà, neverà, i cap meteor ens remourà els nirvis com la calor. Del mateix fret no ens en queixem, ans al contrari, diem: quin fret que fal com si ens alegressim, fregant-nos les mans d'alegria. Després assignem al fret les mateixes qualitats que a la literatura estimulant d'En Marden, i el fem excitant, emfortidor, saníto i aperitiu. El fret el convertim en un vigoritzador i en un reconstituent, al revés de la calor, que deprimeix, posa la mandra, treu la gana, i ens empeny an aqueixos llocs d'impúdiques malícies que són el llit i la platja.

La calor podríem dir que és la quarta Internacional. Una temperatura igualitària uneix a les nacions i els continents, a Berlin i a París, a Dublín i a Londres, a Atenes i a Angora, a Madrid i Barcelona, produint una idèntica queixa i una universal exclamació. El «quina calor!» barceloní, té traduccions internacionals. La calor afirma la unitat humana, fent que arreu del món se parli el mateix idioma de la suor i del pit que sospira davant dels termòmetres, amb els quals igual que a Barcelona no hi creuen ni a París, ni a Londres, ni a Nova York.

*
**

Després del plany per la calor, arriba, també cada any, la gasetilla de les prohibicions imposades als banyistes. L'any passat foren separats els sexes. En aquest se-

demana encara més: la separació dels ulls i dels cosos, amb un llençol o una capa. Els pobres sexes semblen coses malignes, a les quals s'ha de posar en observació, impedit-los-hi tot exercici dels sentits, sigui la vista, sigui el tacte, sigui l'olfat, sigui el gust.

El banyista, ja no és banyista: és un sàtir, és un abusador deshonest, és un exhibicionista impenitent, és un pedant de les seves cuixes. Mireu-me, va dient a les senyores, mireu-me, perquè de ben tallats com jo n'hi han pocs. Semblen senyors Venus, i les senyores se'ls miren, els medeixen, els sospesen, com si fossin boxejadors de una boxa imaginària. Perquè les senyores, a la platja, fan l'efecte d'un jurat que examinés als homes mig nus com si fossin cavalls de fira. Afortunadament els homes s'hi tornen, se fan també jurat i examinen a les senyores com si fossin eugues.

Aleshores entre exàmen i exàmen, sorgeix el governador civil, i extén damunt dels banyistes un llençol o una capa. Així, a la Bíblia, els fills de Noé extingueren una capa damunt el seu pare per a tapar les seves vergonyes d'ubriac. Ara, el banyista, embolicat amb el llençol o les capes, en lloc d'un sàtir, sembla un moro. Un moro mullat que de tant en tant s'aixeca, s'estarrufa com un gall i obra el llençol un instant tornant-lo a plegar, com aquella senyora, anomenada Galatea, que en les fires feia de papellona, per a mostrar-nos les seves intimitats, tapades amb una malla.

PARADOX

El veritable secret

De temps immemorial, és la Pubilla la que paga els plats trencats, es tracti d'aquest, o de l'altre assumpte. Les espatlles de l'infeliç, venen a ésser com una mena de redoç, en el que cerquen acullida totes les iniciatives que l'esforç i l'activitat particulars no poden menar a felicitat. El gep de la malhaurada Barcelona, va fent-se per aquest motiu cada dia més voluminós. La ciutat, damunt la que descarreguen totes les fúries econòmiques, camina de cada dia més encorçada. El gep descomunal que arrossega, la priva de moure's amb el desembraç i la comoditat que voldria. Ultra ço que diem, li lleva l'humor i les energies que convenen al seu esparidament i per tant a la seva salut.

Com si els mals de cap i les tribulacions que li priven de dormir no siguessin prous, es tracta ara d'endos-

sar-li el mort de la *Fira de Mostres*, que segons es desprèn d'un dels darrers debats consistorials ve a ésser un farcell del que no hi ha qui entengui l'entrellat. L'expressió més benigna deixada anar en la sessió de que's tractà de la *Fira*, sigué la de que han presidit en l'administració de la mateixa, un desordre i una desorientació manifestes. Altres coses, bon xic més crues que aquesta, digueren els regidors a propòsit de l'actuació del Comitè que cuida de la *Fira*. Per tal de que no se'ns califiqui de apassionats o estripa quèntos, ens abstenim de recollir-los. Per a servir al nostre intent, n'hi ha prou amb l'extrem copiat, respecte el qual semblen coincidir els parers de blancs i negres.

El fet de que l'Ajuntament amparés la *Fira* costarà a la ciutat una pila de pèssetes, sense que l'inversió de les mateixes li reporti honra, ni profit. Un cop saldat el dèficit—i a judicar pels vents que comencen a córrer—es cercarà la manera de que sigui el Consistori el que cuidi d'organitzar els certamens successius.

El cor ens diu com acabarà l'enrenou promogut al voltant de la *Fira de Mostres*. En el cas més favorable, passarà aquesta a dependre exclusivament del Municipi, que procedirà a la creació d'un Negociat, o dependència, destinat a menar a terme la celebració dels concursos de referència. Una secció amb el personal corresponent i no hi ha que dir amb els sous indispensables. Com si ho vegessim.

Per a no mancar a la tradició, es posaran a davant de la nova oficina, els mateixos senyors que en la realització de la *Fira* han palesat, al menys, la seva insuficiència. Observi's com no diem la seva ineptitud.

I és que en aquesta terra, mereixedora d'una sort millor de la que el destí sembla tenir-li reservada, no caduca, ni fracassa ningú. El secret radica en saber arribar a la mamella de la vaca. En assolir-la, resistir-se a abandonar-la.

JUST

LES PREOCUPACIONS DEL SENYOR BOFILL

El senyor Bofill i Matas continua actuant d'esperit sant de la «Lliga». El pare és En Cambó, el fill En Puig i l'esperit ell. Si pogués seria pare, perquè el senyor Bofill té ambicions ilimitades. Recordi's aquella anècdota que li és atribuïda, quan fou cridat, junt amb altres joves de la «Lliga», per a que digués els seus desitjos:

—Jo—digué, com aquell seminarista,—vui ésser papa.

Si posseís una eloquència castellana, com la té catalana; si posseís una millor pinta, tal volta arribés a ésser-ho, dins de la «Lliga», però el físic no l'acompanya, ni la pràctica oratòria, i, coloma mística, esperit sant, reparteix els esclats de la seva ànima per banquets, conferències i conciliàbuls.

La seva pròxima conferència entra dins el seu paper d'esperit sant i se podria titular: L'Anunciació. Però se titula més concretament: «Es possible un part nacional a Catalunya?»

Els nois de la «Lliga» se pregunten què és lo que

vol dir el senyor Bofill amb això del part nacional. Vol dir un deslliurament a l'hora X, com deien a les trinxeres? Un part col·lectiu per a crear una generació de catalanistes, que al cap de vint-i-cinc anys votaran demati a la «Lliga»? Una consagració dels naixements a Catalunya, a tall d'Esparta?...

Nosaltres creiem que la finalitat del senyor Bofill, en la seva conferència, és exclusivament política, sense intervencions ginecològiques ni eugèniques. Alguns impertinents castellanistes fan córrer que Catalunya és un preny que no pot arribar a deslliurament, i el senyor Bofill, prenent el títol de llevadora de la «Lliga», vol demostrar que el part serà viable, i si el deixen fer an ell i a la «Lliga», bessonada.

SÍNTOMES

La preocupació per la conferència del senyor Bofill, ens ha fet fixar en que, com en cap altre mes, en aquest de Juliol se veuen tantes senyores en estat interessant. Hem preguntat a un amic metge.

—Sempre és igual—ens ha respost.—Aquest mes de Juliol sempre fou mes de naixements.

—I per què?

El metge somriu:

—Home! No ho sé.

Aleshores comptem mesos:

—Ja està. Es l'Octubre. Es la *rentrée*.

Que'm mori tot d'una si arribo a comprendre l'afany que domina a l'home de martiritzar-se i fer-se a si mateix feixuga l'existència.

Juro solemnement, que si per mi anés s'acabarien els descobriments i l'inventar trastos, que amb l'excusa de simplificar la vida, lo que fan és presentar-nos-la més pesanta, cas de que n'ho sigués ja prou.

El neguit d'aportar al progrés nous grans de sorra cada dia, posa als mortals en greu compromís. Val la pena—em pregunto moltes vegades—de que expremem el cervell per a obtindre noves aplicacions de la ciència? De que ens escalfem de cascos per tal de dotar al pensament d'horitzons fins avui inexplorats?

Això que tindrà, potser poc o gens d'humorístic, estava reflexionant avui, en assabentar-me de que s'acaba de construir un telescopi formidable, gran entre els més grans coneguts fins al present.

Se l'ha batejat amb el nom d'Hooker, que correspon al del autor del aparell, i disposa d'un objectiu de dos metres cinquanta centímetres de diàmetre.

Dic: tan meravellós és lo que resta per a veure que pagui l'esforç que suposa la fabricació del enging?

Opino que per a escrutar el firmament, prenyat de malvestats i de negrors, n'hi hauria prou i massa amb un telescopi ordinari.

Sobra, doncs, el de que parlo, que per altra cosa no servirà que per a fer més patent la mala estrella que de uns anys ençà ve presidint el nostre destí amarg.

Entre la nova de la construcció d'aquest aparell i la que de Dinamarca ens telegrafiaven, no em quedo amb cap de les dugues.

En concepte de curiositat, ens diuen del regne escandinau, que acaba de sortir un pintor remarcable en la persona d'un manco d'ambdós braços.

L'infeliç esguerrat, que ha mostrat ésser un artista peritíssim, realitza la seva tasca amb la boca, sostenint, al efecte, els pinzells amb les dents.

La cosa té ben poc d'original, al meu entendre. Els

pintors que aquí treballen, no amb la boca sinó amb els peus, pot dir-se que són incontables.

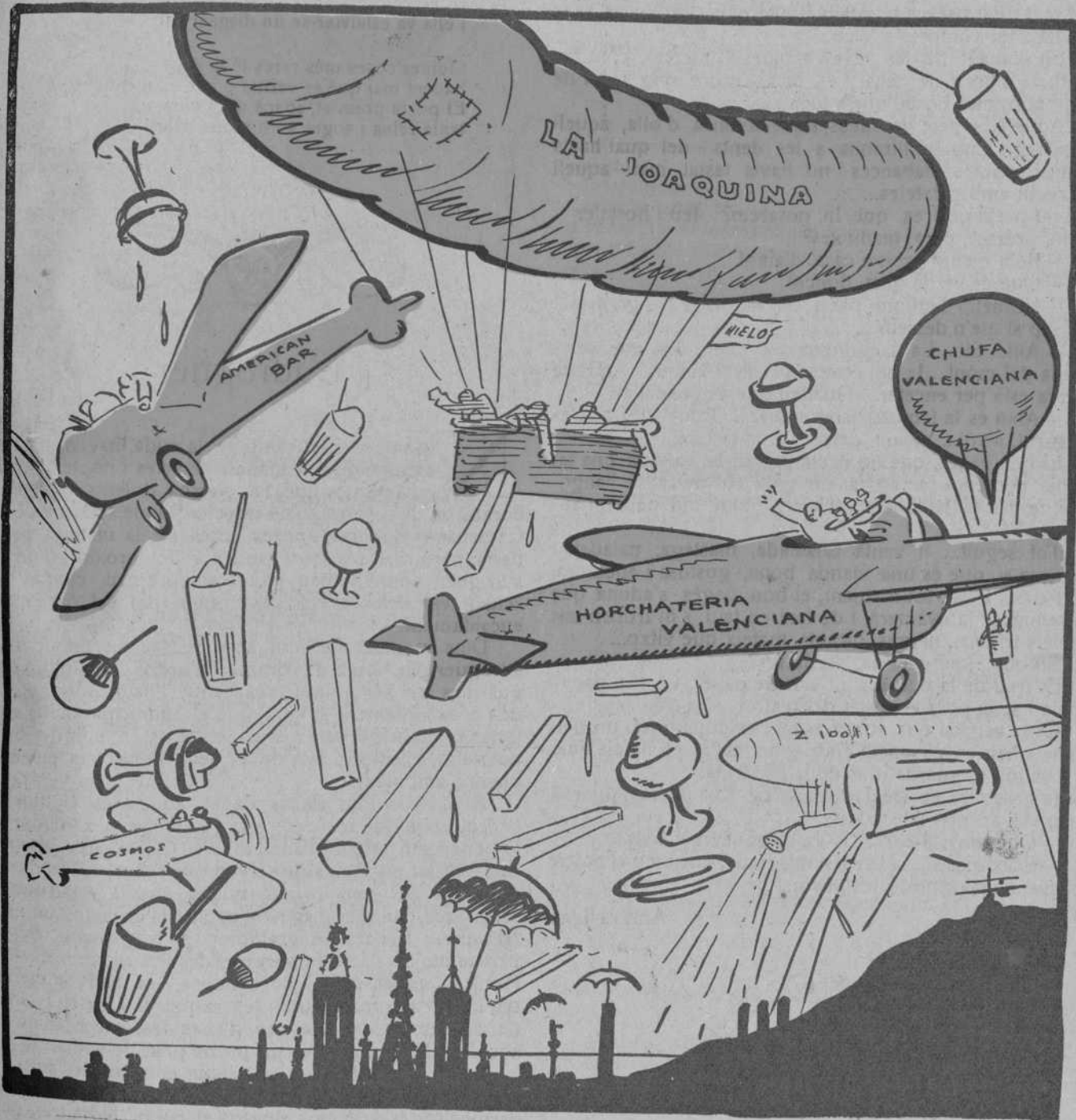
Tants, al menys, com els escriptors que es valen de extremitats inferiors per a engiponar les seves creacions.

La gran sort per a uns i altres és que, segons un jove literat de la nova fornada ha dit no fa gaire, en pintura, com en literatura, no hi ha altre jutge que el temps.

Dintre de cent anys tots calvos.

Paraula.

X.

La calor fa tan horrible
que ja no's pot resistir.
Per' refrescar bé l'atmosfera
s'impóna una cosa així.

La precaució del bon pagès

Un pagès de cap a les Guillerries, que no s'havia mogut mai de les seves muntanyes alteroses, va tenir d'anar un dia a fer compres a Vich.

En acabant de les seves tasques al mercat, com fós arribada l'hora de dinar, es deixà caure mig mort de gana al primer hostel que's topà als nassos.

Aquella sopeta de fideus, aquella mica d'olla, aquell peix fregit amb la llimona a les dents—del qual havia sentit fer tantes alabances i no havia tastat mai—aquell xai rostit amb patatetes...

—I per a postres, què hi posarem?—feu l'hostaler
Meló, préssec, pera, maduixes?...

—Bé'n menjo prou a casa, d'això!...

—Què us vé de gust, doncs?

—Homel... Tothom parla de la vostra llangonissa!... qui sap si me'n desseu?...

—Ahl... Sí!... La llangonissa de Vich!... La més acreditada del món!... Ja ho crec que sí!... Teniu... Aquesta encara està per encetar... Guaiteu que és guapa!

—Això és la famosa llangonissa?... Tafoil... Sí que és llargarut, això!... Veiam, deixeu-la; la tastaré!...

El bon pagès, que no havia probat en sa vida una tal menja, començà per agafar un ganivet i pelar la llangonissa de dalt a baix, tota sencera, com qui pela un au-bercoc.

Tot seguit... li venta caixalada, mastega, paladeja i veu que sí, que és una vianda bona, gustosa i apetitosa.

Però... Però, tot menjant, el bon pagès s'adona que entremig de la nyàmara, i de tant en tant, s'hi troben uns granets rodons, negres, picants, mateix que vitxo...

El que... quina en fa, aleshores?...

Es treu de la butxaca un tros de paper, fa una paperineta i se la posa al costat del plat.

Cada vegada que, tot menjant, es topa amb un dels granets negres, el separa amb gran cura, el neteja amb el tovalló i el guarda dins de la paperina.

Ja s'acabava de menjar quasi bé tota la llangonissa, quan s'hi apropà l'hostaler:

—Què me'n dieu?... Us va bé aqueixa vianda?..

—Coix que sí!... Mireu si m'agrada, que amb el vostre permís me'n emporto les llevors!...

ALBERT-JEAN

La reina de la festa

Quan van organitzar-se els Jocs Florals ja la van designar perquè en fos reina. Son pare, qu'era un home de molts rals, correria amb els gastós... i amb la feina!

La feina que hi hagué, fins aquell dia, per compondre el vestit de majestat! I el dubte encar, per si es conformaria en fer-la reina el poeta premiat!

El poeta premiat va estar d'acord i ella va estalviar-se un disgust fort.

Quines coses més rares té la vida!
Sabem mai què és veritat o què és mentida?
El poeta premiat, abans d'un mes tenia reina i sogre amb molts calès!

RAFAEL RIBA

L'adroguer

Nosaltres, en el camí de la vida, hem patit de amics que demanen pessetes i no les tornen, d'amigues que fan versos dolents, de poetes florals, de dispeseres mal empeltades de «Dama de las Camelias» i de moltes altres coses de la mateixa ganaderia; però mai, per sort nostra i del pròxim, d'un veí adroguer, home de pau, pau i sempre pau, com el que actualment sembla ens hagi caigut del cel per art de encantament.

Dins el nostre criteri, sempre havíem tingut a un adroguer per home d'ordre, tan d'ordre com l'últim dels guardies de seguretat (?) existents; l'havíem tingut per una cosa inofensiva al igual que el municipal de la cantonada, municipal que mai ha entaforat a ningú dins el quarteret, exempció feta de la seva dona, una mena de pianola ambulante.

Al senyor Pau Pauàs Pauet, aquest és el títol de l'adroguer a que fem referència, la vinguda xafogosa de la bonança li va com l'anel al dit. Cada vetlla, després de recordar els plats que serveixen a l'Hostal Ritz, davant la botiga del senyor Pau, botiga que fa estada en el carrer que tenim el disgust d'habitar, s'organitza un xivari que fa fredat i un gramofon de tràgica veu, tràgica per les moltes bofetades repartides per si això és de la Raquel o aquell cuplet de l'Alonso, un ball de carreró on hi prenen part totes les raspes del barri i altres de propers, sense que cap d'elles faci escorçadura de aquells fets i accions tan propis de gent de cuina.

Iniciat ja el ball, sols pot tenir comparació amb les sessions immortals del mai prou alabat Congrès, centre nacional de la grimègia elevada al cubo. Nosaltres, gent de sa casa i del tortell cada diumenge, si volem gaudir d'una quietud com cal a tota persona de seny, tenim que agafar el tren i anar a Vallvidrera o a les Planes, doncs

—Veiam, faci's les condicions vostè mafeixa...
—Dotze duros al mes, amb dret al quarto de bany i a les «Flores del Campo» de la senyora.

una vegada que volguèrem fumar-nos un cigarret en el balcó de la casa del seu amo, ens marejàrem amb tanta empenta que als dos minuts ja erem al llit somniant la quietud d'un desert i preguntant si encara existien adroguers en el món dels vius.

Segurament en sacrificar-se Crist, i perdre-li el respecte l'alabada humanitat, també tingué per veí a un adroguer que deuria dir-se Pau i era cabo del sometent.

ABEL

LA VOZ CANTANTE (El libro del artista lírico), per *Alexandre Marraco*.—Heu-vos aquí una obra indispensable per a tota persona que de a prop o de lluny se relacioni amb el cant artístic; de grandíssima utilitat per als joves que tenen disposicions líriques, per aquells sortosos que la Naturalesa els ha dotat de la *mina d'or* que constitueixen el «la» natural de les cupletistes i el «do» de pit dels tenors d'empenta.

L'autor d'aquest llibre, tècnic professor de cant i de música, que és un gat vell en l'art de descobrir tiples i contralts

de ambdós sexes, d'educar-los i de instruir-los deixant-los a punt de solfa, que val tant com dir a punt de guanyar diners a cabaços, doncs lo que fins avui sempre més s'ha estimat en el ram d'artistes lírics és un bon xorro de veu, sia de tro, sia de àngel; l'autor d'aquest llibre, diem, ha fet amb la seva publicació un gran bé a totes les classes socials, puix qui més qui menys té la sort o la desgràcia de tenir a la família un Carusso per a esbravar o un Titta Rufo per a descobrir, o un Sagi... per a tirar a l'olla, i an aquests aprenents de cantant d'òpera o de sarçuela, quan comencen a creure's amb facultats i aqueixes facultats les inicien en tertúlies de veinat o en escenaris de barriada, lo millor que cal regalar-los abans de que se els ompli el cap de cebes il·lusòries, és un exemplar d'aqueix llibre, *La voz cantante*, que és un magnífic tractat d'educació lírica en tots sentits. Estudiant aquest llibre, els aficionats al cant s'estudiaran ells mateixos i sense necessitat de gastar-se diners amb mestres protectors que moltes vegades resulten *raves* que cerquen la perduda; i les aficionades comprobaran, davant del mirall i en la pròpia arcova de casa seva, si tenen realment condicions per a tirar endavant i llençar-se de ple als *gorgoritos* per a fer la competència a la Barrientos, o si els és millor deixar-ho córrer i posar-se de mecanògrafes.

Totes les condicions que ha de tenir un jove cantant per a prosperar i triomfar estan magníficament exposades en les ben escrites planes d'aquesta obra que els conservatoris deuriem tenir de text i els Governos declarar de utilitat pública... com l'aigua de la Font d'En Fargas.

El volum conté interessants gràfics musicals i està bellament presentat, de manera que entra pels ulls i és com una mena de *Invitació al vals*... Al vals de les tres pessetes que costa i que al trincar damunt del taulell sembla que diguin tot ballant: Val més aquí que als toros.

ESPIGA QUE FLOREIX.—Revista literària, que's publica a Barcelona. Tenim damunt la taula el número 1, imprès en paper d'estrça. Molts anys de vida!

LA GARRA DEL LEÓN.—Noveleta d'August Martínez Olmedilla. Vé insertada en el darrer número de «Los Contemporáneos».

PUESTA DE SOL.—Interessant noveleta original de Vicente Blasco Ibáñez. Constitueix el primer volum de la magnífica col·lecció d'obres que publica *La Novela Semanal*, i sembla inspirada en un bellíssim pensament filosòfic sobre l'amor, de Anatole France.

ELS TRAGINERS.—Chor d'homes a quatre veus, original del compositor català Isidre Molas, amb lletra d'En A. Borí Fontestà. Obra inspiradament descriptiva que guanyà un premi en la II Festa de la Música Catalana.

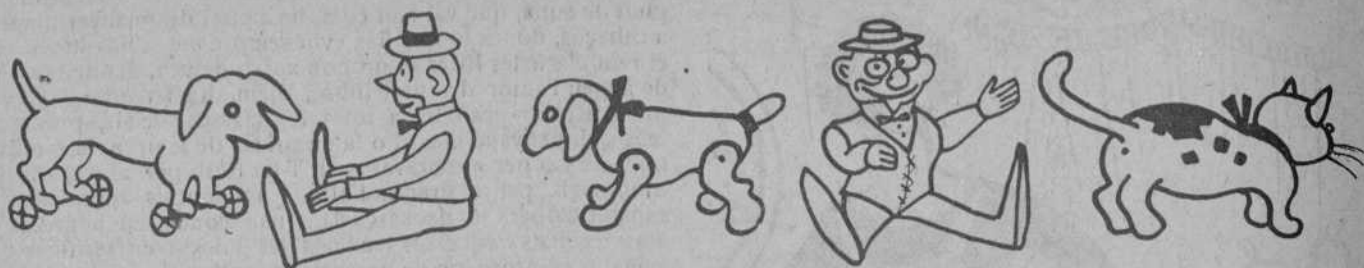
BUTLLETÍ DE L'ESBART FOLK-LORE DE CATALUNYA.—Acabem de rebre el primer número d'aquesta revista corresponent a gener-juny del present any.

BUTLLETÍ OFICIAL DEL FUTBOL CLUB BARCELONA.—Tenim a la vista el número 5, corresponent a juny.

CARTELL ANUNCIADOR.—Dels vins Jerez Llisas, de Sevilla, bellament editat als tallers de Andreu Mir, de Barcelona.

SEPT SCIENCIES

Aquest número ha passat per la censura

GLOSSARI

ELS BARS DEL TAJO

Si Don Quixot i el seu subordinat tornessin per aquests camins i carreteres de la Manxa, ja no podrien fer beguda an aquells paradors, ventas, ventorrillos i hostals on els havien passat tantes tragèdies.

El Bar ha arribat an aquestes terres.

Es va acabant el chorizo, el pernil i aquells embutidos que semblen de porc rovellats, i han arribat els emparedats; el pa de llesca s'ha anat enxiuint fins anar a parar al llonguet de Viena, i aquell vi negre i espès de Villarrubla de Santiago, que tants tomballons havia fet fer als habitants d'aquestes planures, l'ha substituït una cervesa i un vermut que ni són vermut, ni cervesa, ni res que s'hi assembli.

Coneixem un bar d'aquests, amb més maquinària que no hi pugul haver en un submarí. De tubos, de cafeteres, de dipòsits de gas, de llautons, d'engranatges, n'hi han tants i tan apretats, que en lloc de taverner s'ha d'ésser mecànic o xòfer. El dia que exploti farà fredat, i com que està a la vora del Tajo, i les bombes que van nit i dia xuclen l'aigua per a fer-ne vi, l'amo, a més de maquinista, ha d'ésser un químic expertíssim, si no vol que tot se barregi i la gent hi morin com a mosques.

Perquè les composicions que s'arriben a fer an aquest bar, no les ha fetes ni En Pasteur, ni cap laboratori científic, ni cap apotecari de poble. Aquí tot és combinat i s'arriben a fer meravelles d'imitació i de barreja. Amb l'aigua del riu que va pujant li donen gas i en fan gaseoses; de les gaseoses en fan sifon; al sifon hi tiren cibada i imiten una cosa groga que s'assembla molt a la cervesa;

aquesta cervesa que sobra i el vi que delixen an els vasos, va a parar a un gibrell de sota el zenc i, barrejat, en fan vermut, del vermut amb molles cremades en surt una cosa negra que de lluny s'assembla molt al cafè, i del cafè, amb l'aigua del tal Tajo, que no para d'anar pujant, amb midó i amb més maquinària, en surt una cosa blanca, que sinó que no ho és, seria llet; i de tot això, encara més barrejat, i amb sucre, i alcohol, i tintures, i unguents, i vicarbonat, i àrnica, i sulfats, i bromurs, tot tenyit amb anlines, se'n fan licors de tots els colors que pugui tenir l'Arc-Iris, i els parroquians que tenen set s'ho beuen amb la convicció de que si no moren avui moriran demà, o viceversa.

En tocant al menjar, després dels ous que s'han covat allí mateix en una màquina niquelada d'incubació reproductora, que de cada rovell en fa dos, d'unes costelles centenàries trobades en excavacions i de pa sofregit amb oli, tot lo demés també són peixos que han extret d'aquest prodigiós Tajo; sempre hi ha tres canyes parades amb els seus tres barbs enganxats esperant an els parroquians; que algú en demana, estiren la canya i surt el peix que hi havia en remull, i sinó allí pren la fresca, fins que en lloc dels consumidors se'ls mengen els peixos més grossos, i així es van augmentant les cries i repoblant els rius d'Espanya.

I amb tanta matèria combinada, preguntarà algun llegidor: Còm no'n surt perjudicada la salut del contribuent, que és lo que té de mirar un bon govern constituït? Tot el remet vé del mateix mal, o el mateix mal del mateix remel. Aquest riu Tajo té tal prestigi i l'aigua és tan meravellosa, que tot lo que toca cura; així és que per ingredients i màquines i alambics que facin passar per aquests Bars, la seva virtut és tan gran que per allí on passa tot ho purifica.

XARAU

SANCT JACME, PATRO DEL SENYOR ESTEVE

—Molt bé, que mates els moros; però pensa que a l'hisenda nacional i a l'Ajuntament encara en queden.

TÍVOLI

Ha començat brillantment la campanya de Circ Equestre. Són molts els números bonics, dignes d'aplaudir-se.

Entre aqueixos, són cada nit ovacionats: el cavall *Tango*, montat pel professor Grossi; la sensacional atracció *Staig*, uns atrevits motociclistes que executen el «Looping the Loop» dins d'una esfera a una velocitat de 100 quilòmetres per hora; el *Trio Collins*, trapeçistes, i la colla d'esplèndids clowns, entre els quals s'hi distingeix de valent el famós *Beby*.

— S'anuncien, per als dies de festa al matí, uns interessants «matches» de boxa, que segurament cridaran l'atenció dels aficionats.

NOVEDADES

Tant els «vermut» com les funcions de nit, es veuen sumament concorregudes.

Els asos Santpere i Bergés fan esqueixar de riure al distingit auditori, interpretant els més aplaudits vodevils, entre els *Les dugues oques*, *Reservat de senyores*, *Els Regordons* i *Els Pelats*.

Per a dintre de pocs dies s'anuncia l'estrena de *L'home de les set vegades*, obra de fama a París de França.

LA MORAL ALS BANYS

— Molt ben fet, sí, senyor: la capa tot ho tapa.
— Sí... fins la fresca, tapa.

GOYA

El admirable *Crichton*, comèdia en quatre actes, de l'anglès Barrie, és una formidable obra satírica, d'un extraordinari valor moral, social i artístic. En aqueix sentit pot dir-se que és una producció escènica «definitiva». Basant-se en un originalíssim argument, Mr. Barrie, que amb el seu deliciós diàleg dona mostres d'ésser un humorista trascendental d'empena, presenta un gros problema de vida econòmica: el de les valors intrínseques humanes; demostrant que davant la naturalesa, millor dit, davant la vida natural, exempta de hipocresies i farses, l'únic amo i senyor és el treballador amb seny i coneixements. En el fons, la comèdia és una terrible diatriba contra l'estúpida aristocràcia dels «lords», que no disposen d'altre mèrit que el tenir diners. Però no és únicament la sàtira i l'humorisme fuetejador lo notable d'aqueixa comèdia, sinó l'admirable trassa amb que l'autor hi ha sapigut harmonitzar bellesa psicològica, passions humanes, sentiments poètics, i tot excel·lentment lligat pel mitjà d'una acció interessant i d'una trama artística nova, escaient i original.

El públic del «Goya» no va entrar un sol moment dintre de l'obra, o perquè no la entengué, o perquè... no li convenia entendre-la.

Llàstima de interpretació, que no fou del tot ajustada a les especials condicions de la comèdia! El protagonista, *Crichton*, necessitava les dots d'un galan de força, d'un actor detallista, complert, genial; d'un comediant mímic eminent; i En Collado, que és un excel·lent galan jove, un còmic apreciabilíssim per a la comèdia lleugera i per al sainet, amb tot i la seva bona voluntat i els seus grans coneixements escènics; amb tot i la seva gran simpatia, no arribà de bon tros a lo que exigien les circumstàncies. I lo mateix s'ha de dir en relació als seus companys. La Bàrcena tingué algun moment felicitat.

La presentació, ben intencionada.

CÓMICO

No va fer sinó passar, una coseta titulada *Los héroes de la pantalla*.

Per a molt aviat s'anuncia l'estrena d'un sainet en un acte: *El querer quita el sentio*.

PLANAS-PARK

En aquest popular Park d'atraccions, cada dia més concorregut, s'hi donaren el diumenge dues grans atraccions.

A la tarda, hi hagué lluita de boxa, amb final de xiulets i cridòria per culpa de que els lluitadors eren massa desiguals.

A la nit, en el teatre de la Naturalesa, s'hi donà una pintoresca representació de *Lohengrin*, amb bastanta concurrència i... molta fresqueta i regulars aplaudiments.

Una altra nosa a la Rambla?

Déu n'hi dó de l'aldarull que entre els pacífics veïns de la Rambla del Mig ha portat el projecte d'instal·lació, d'un nou quiosc davant del «Hotel de las Cuatro Naciones»!

Veritat és que l'intent resulta una enormitat de les més garrafals. ¿A quin cap mitjanament constituït se li acut proposar un semblant projecte, encara que sigui a base de pro-

tegir a un correligionari?... Es que no hi ha prou noses a les Rambles, que ara se'n vulgui posar una altra a la més cèntrica i concorreguda?

Sembla que a Cà la Ciutat hi ha, per alguns regidors, el decidit propòsit de favorir al senyor Munné, l'aspirant a concessionari, amb l'intent—diuen—de compensar-lo de suposades ruïnes de dit senyor a dins de l'Ajuntament, i del fracassat projecte d'altre quiosc al Pla de la Boqueria.

I se'ns diu, també, que un dels més empenyats en que el nou descabellat projecte vagi endavant és el simpàtic e il·lustradíssim regidor radical senyor Montaner.

Senyor Montaner!... Vostè patrocinaire d'aqueixa absurda idea. No hi ha dret!...

Vostè que és un home raonable, equànim i entenimentat... ¿no troba que a les Rambles no hi caben ja més destorbs ni més noses?

En tot cas la concessió d'aqueix quiosc que la facin per concurs públic. Seria lo més just i equitatiu. I fent-ho així veuria el senyor Montaner, com els mateixos veïns de la Rambla es quedarien el tal quiosc... per a no posar-li. Millor dit, per a que cap frescales despreocupat el pogués instal·lar per a vendre-hi bunyols o sardines escabetàxades.

A Ramón Suriñach Senties i a son llibre "El tresor dels Pobres"

O llibre excel·lent! No ets vanament tresor que una llarguesa esmerça entre els infants, i anant amb els petits, gran entre els grans, fa el nom de qui t'ha escrit amb lletres d'or. Deixa que en tu frueixi del bon cor que serà oblit, com el faldar que abans era repòs, com el pit fou descans, com el consol que ara és fragant record.

Mon pobre cor és làs, que devers ell fan cap, adolorint-lo amb son flagell, totes les més punyents dolors humanes. Pren-lo en ta falda, com un nen petit que en fer-se gran deixi en record, l'oblit d'un poc de sa dolor entre tes planes.

RICARD PERMANVER

A MONTJUIC FALTA GENT.—MONUMENTS NACIONALS

La Junta de Museus ha pres novament possessió del Palau Municipal de Belles Arts, per a convertir-lo en Museu d'Art Modern, escombrant per conseqüència del gran edifici les exposicions anyals d'art, que hauran de fer-se a Montjuic, en un edifici colossal i piramidal que s'està construint i que costarà tres milions de pessetes a la Pubilla.

MOTIU PODERÓS

—I doncs ¿que no van a estinejar enguany?
—No podem. El «novyo» de la criada no'ns hi deixa anar.

Això de desterrar a Montjuic les exposicions d'Art, me sembla una gran pensada. Com que amb la soleuada que cau als terrenys de la futura Exposició (i tan futura!) d'Indústries Elèctriques, on s'hi basteix el palau fabulós de que parlarem, i lo allunyats que resulten del centre de la ciutat, no hi anirà un ànima, l'Ajuntament podrà prendre l'acord de suprimir-lo per manca de concurrència. Els artistes mateixos seran els primers en arronçar-se, donat el cas de que l'edifici gegantí s'acabi oportunament, quan en baixar del tramvia s'adonguin de que els toca caminar mitja horeta entre pedregam per a arribar al lloc que se'ls hi destini.

La Junta de Museus fa bé en voler treure de nou a llum aquell reguitzell de pintures i escultures que tenia arreconades al magatzem dels trastos vells, podrint-se i esqueixant-se; en canvi obra malament en dur les exposicions d'Art a Montjuic, ara que estaven aclimatades al Palau de Belles Arts. El que li calia fer era inquirir el Museu d'Art modern a dins del Parc o pels seus voltants i en paus.

Així que vàrem veure que la Junta Municipal de Museus i Exposicions es partia en dugues, compreguem que l'Art hi surtiria perdent.

Diu la ciència popular:

Dos galls en un galliner
és cosa que no potser.

I té raó el savi de secà, autor de la sentència gallística.

Aquesta Junta de Museus per a fer l'arquet a la de Exposicions, li va prenent tots els locals on pugui celebrar les, i encara li diu en to de mofa:

—A Montjuic falta gent!

Ja veurem si a l'Art li provarà la fatídica muntanya. Jo penso que no.

Una pregunta a la Junta escombradora: Com està allò del Museu del Teatre, la Música i la Dança? Que també s'haurà d'instal·lar a Montjuic... quan hi hagi local a propòsit?

**

L'Estat espanyol ha declarat monuments nacionals els monastirs de Poblet i Santes Creus, si bé per a honorar així les dugues venerables despulles artístiques catalanes, l'Estat ha hagut d'esperar que es trobessin en un estat deplorable.

Veurem si el ministeri d'Instrucció Pública i Belles Arts, destina uns quants grapadets de pessetes a la conservació i restauració indispensable del que resta d'aitals joies de la nostra arquitectura gòtica, perquè el *don* sense *din* és molt poqueta cosa.

L'Estat, content està:
ha fet un punt dels seus;
ara, fer-li esquità
la mosca, costarà
Poblet i Santes Creus.

C. ARBÓ

Instantània

Barcelona s'europeitza i és orb aquell que no ho veu. En nostra ciutat hermosa s'hi remarca aqueix progrés cada dia, cada hora, se pot di, a cada moment, lo mateix quan el sol brilla que quan brillen els estels...

Aquella habitut francesa que només estavem fets veure-la posar en pràctica en «bulevards» i carrers de la «Gran Vila Lumière», en el París excelent, qu'és l'afició deliciosa a fer mutuus petonets; ja arrela aquí a casa nostra (i com arrela fillets!) no crec pas que triguem gaire a sapiguer-ne més qu'ells.

LES SIRENES DELS URBANS

—Ja pots xiular, ja, si els automobilistes no volen beure...

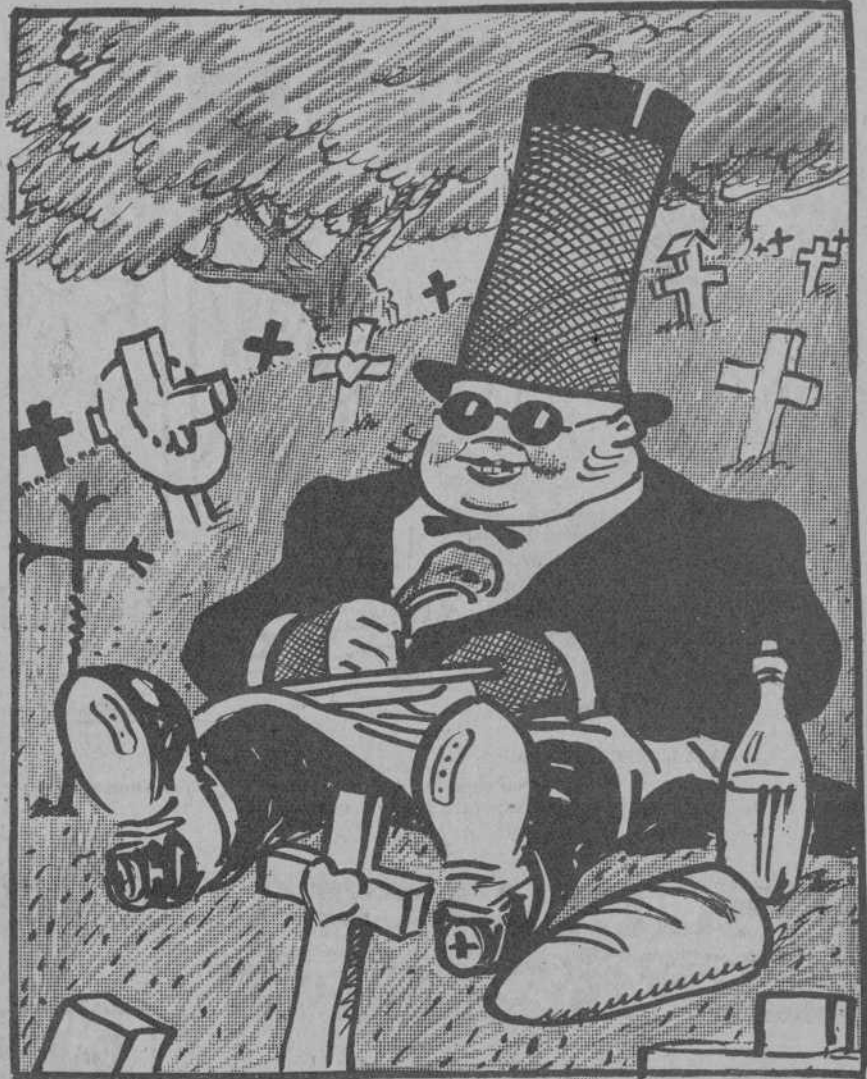
Es veu que a llevar *mater*
que d'allí'ns va portà'l vent
va caure en camp fertillí'ssim
i fructifica en extrem.
No cal pas qu'un vagi al *Cine*
ni en amagats reconets
per veure eix dolç espectacle,
se representa ja arreu;
i que hi ha cada «reprise»
que semblen cants d'ocellets...

L'altra nit a tres quarts d'onze
(minut *menos* minut més)
al carrè Pelai, ben cèntric
i concorregut carrer,
anava una parella
parlant amorosament
i ell diu an ella amb carinyo:
— Què vols de mi, amor meu?...

No sé'l que li va respondre,
li contestà tan baixet
que va fer-se imperceptible;
mes els dos se van fè un bes.
Vol di això que la resposta
devia ésser convincent...

Prop la «Granja Royal» era
que succeïa aquest fet;
i com qui porta una idea
amb la que's vol quedar bé
van entrà'ls dos en la «Granja»
i van proveir de llet...

JOAN PASCUAL

LA SELECCIÓ

— Tots els de mals antecedents se'n van a l'altre
barri. Avlat no quedarem sinó els bons.

NOTES DE CASA:

Del «Centre de Dependents del Gomerç i de l'Indústria»,
de Manresa havem rebut un exemplar del Cartell dels *Jocs*
Florals.

Es concedeixen una vintena de premis.

El repartiment tindrà lloc un dels dies de la propera
festa major.

— Rebérem, igualment, programes i invitacions per a
les magnes festes de Santa Eulàlia de Vilapiscina, que tindran
lloc demà, diumenge i dilluns: ballarugues en gran, festa de
la mainada, acte benèfic i *Jocs Florals* amb tot rumbo.

Tantes mercès, i que s'hi diverteixin.

ACUDITS

— ¿Quins són els dos oficis que's fan més la competència
l'un a l'altre?

— El campaner i el fotògraf.

— Per què?

— Perquè si l'un toca, l'altre *retoca*.

Un anglès, professor d'estadística, ha trobat que les
dones casades parlen molt; de vegades massa. I que les seves
xerrameques poden ésser dividides de la següent manera:

Maledicència	50	per 100
Renys a la quitxalla	18	> >
Converses amb la modista	17	> >
Pregàries als sants	5	> >
Paraules sense solta	5	> >
Compliments al marit	3	> >
Paraules útils	2	> >
Elogis a les amigues	0	> >

100

Aquest número ha passat per la censura

A CASA L'ELECTRICISTA

- Que podrien venir a colocar unes quantes bombetes?
 - Senyora! . Ja sap lo que demana?..

ESQUELLOTS

Durant el mes de juny es registraren, a Barcelona, mil quatre-cents vintitres naixements.

Hurra!...

Això és significatiu.

I una palesa demostració de que contra la nostra ciutat el terrorisme no hi pot res.

L'amor vencerà sempre a la mort en nostres terres meridionals.

Per cada un que'n cau, se'n aixequen cinquanta.

Qui ho diu que això del «Metropolità» no va endavant? La companyia constructora ha obert ja dos pous, un a la Plaça de Catalunya i un altre als Josepets.

Ara només falta que d'aqueixos pous en surti la Veritat nua en forma de ràpida perforació.

I si aquesta Veritat nua és gaira maca, ja sortirà algún regidor que intentarà vestir-la.

Uns quants cotxes nous s'han inaugurat en la línia de tramvies de circumvalació.

Pagant lo que fos, que no podrien destinar uns quants dels vells a la línia de Gràcia i altres barriades extremes.

Quan acabarem d'anar penjats als estribos?

I les cúes de la Plaça de Urquinaona, quan s'acabaran?

Llegim:
 «Ayer fué extraído del mar el cadáver de un niño de tres meses de edad». Què fan els nostres detectius? Perquè és de suposar que no es tractaria pas d'un suïcidi.
 Que surti la mala mare, que la volem conèixer.

Segons ens assabenta un de's nostres més il·lustres cronistes de salons aristocràtics, moltes distingides personalitats es troben estiuejant a Mas-Rampinyo.

Prou, prou.
 Mas-Rampinyo?
 Allà s'hi deuen trobar tots els distingits i tots els acaparadors.
 No'ns hi pendran pas per altri.

Una empresa ha demanat la concessió d'un servei d'òmnibus automòbils. Vinga!... quan comença aquest servei?...

Però ja veuran com aquestes cotxes, que en les presents circumstàncies serien de gran utilitat pública, no podran

córrer per tenir algún entorpiment a les rodes.
 Un munt de regidors que amb escuradents es cuidaran de reventar-los els neumàtics

RESPOSTES PACADES

J. Lloc: Massa diluït, i escrit en una prosa extraordinàriament pedregosa i atapeïda.—Kalinka: No's pot matar tot lo que és gras. Ademés l'intenció, diguem-ne la «trastienda», va semblar-nos saludable.—Ramón Pallejà: Pot enviar els treballs que ens anuncia. Li donarem la nostra opinió ben sencera i ben sincera. Ara, que... recordi que en cap cas se retornen els originals.—Elza: Les composicions rebudes no'ns acaben de satisfer.—Ll. C.: S'aniran insertant a mida que l'espai ho permeti.—Joan Pasqual: Hi farem els possibles.—Rafel Riba: No va mal.—J. Nadal: Els seus versos són molt dolents.—Boyls: No ens acaben de satisfer.—M. G. Mir: No fa per casa.—Andresito: Anirà tot, menos el *Cu-plet*, que no està a l'allura.—P. del C.: Vostè quan vol té més enginy.—Aquests xistos són massa socorreguts i massa vells.—Antolí B. Ribot: Tampoc això m'entusiasma.—Un estudiant d'alemany: Ens ha semblat un *gazapo* d'escassa importància.—Abel: Mirarem de aprofitar-ho.—S. Navarro R.: Extraordinàriament cursis i defectuosos.—J. Barcelona: El xistu no és nou.

A. DE HOYOS VINENT

Las ciudades malditas

Un tomo

Pesetas 4'50

PEDRO MATA

Irresponsables

Un tomo

Pesetas 5

GUILLERMO DIAZ CANEJA

El vuelo de la dicha

Un tomo

Pesetas 5

CÉSAR CANTÚ

Compendio de la Historia Universal

Un tomo

Pesetas 9

Lletres Catalanes

(Vers i prosa)

Selecció de treballs
d'autors antics i moderns

per A. ROVIRA I VIRGILI

Preu:

Pesetes 3

JANE DE LA VAUDÈRE

Los andróginos

Un tomo

Pesetas 5

JOSÉ OLIVER BAUZÁ

Vicio, no: Amor!!!

Un tomo

Pesetas 5

DICCIONARI

Castellá - Catalá

&

Catalá - Castellá

per

A. Rovira i Virgili

Preu: Ptes. 12

«LA CHICA DEL GATO»